

Bildebruk i fundraising i Norge

En anbefaling fra Fundraising Norge for etisk bruk av bilder i fundraisingarbeid i Norge.

Denne veilederen er utgitt av Fundraising Norge

Sist redigert januar 2025

FUNDRAISING
N O R G E

Innhold

Introduksjon.....	3
Hensikt.....	3
Avgrensning.....	3
Grunnleggende prinsipper for bildebruk og drøfting av avveininger:	4
Eksempel:.....	4
Viktige spørsmål før bildebruk	6
Spørsmål organisasjonen bør stille før den velger å publisere et bilde:.....	6
Generelt om kunstig intelligens (KI).....	8
Generelle anbefalinger	9
Særlig viktige grupper.....	9
Barn.....	10
Særlige anbefalinger om bruk av bilder av barn i innsamling.....	10
Bilder av barn i disse situasjonene kan ikke brukes i det hele tatt.....	10
Bilder av barn i disse situasjonene bør ikke brukes før etter en grundig etisk drøfting.....	11
Voksne.....	11
Voksne mennesker i en særlig sårbar situasjon.....	11
Bilder av voksne mennesker i innsamlingsformål.....	12
Eksempler på bilder som ikke bør brukes i det hele tatt.....	12
Bilder som ikke bør brukes før etter en grundig etisk drøfting.....	13
Dyr	14
Bilder av dyr vi sterkt anbefaler at ikke brukes.....	14
Bilder av dyr som krever en alvorlig vurdering før de brukes	14
Andre situasjoner	15
Natur.....	15
Andre virkemidler.....	15

Introduksjon

Arbeidet med disse retningslinjene startet våren 2022 etter initiativ fra Fundraising Norge.

Arbeidsgruppen har bestått av Hanne Buller fra Sykehusklovnene, Heidi Petterson fra Den Norske Sjømannskirken og Ola Wiig-Hanssen fra UNICEF Norge, pensjonert fra mai 2023.

Arbeidsgruppens mandat var å lage et forslag som etter å ha vært ute på høring, skal bli del av Fundraising Norges etiske regelverk.

Prosjektet har som ambisjon å anbefale retningslinjer som hjelper organisasjoner som synes det er vanskelig å kombinere kravet til god og effektiv fundraising med kravet til den avbildedes rettigheter.

Hensikt

Vi ønsker å legge til rette for etisk bruk av bilder i innsamlingsformål.

For alle grupper gjelder at de avbildede er rettighetsbærere og den som bruker bilder til innsamling er pliktbarer. Veilederen har en viktig rolle i å beskytte rettighetsbærerne ved at pliktbarer selv tar sitt ansvar i henhold til de konvensjoner som gjelder.

Rettighetsprinsippene skal tas med i hele prosessen med å skape budskap eller kampanjer. Fra problemformulering, planlegging og gjennomføring av tiltak til evaluering og oppfølging av det som ble gjort.

Andre mål med veilederen er å:

- Øke kunnskapen om etisk bruk av bilder til innsamlingsformål.
- Fungere som utgangspunkt for organisasjoner som ønsker å utvikle eller revidere egne interne retningslinjer.
- Skape konsensus og oppmuntre til et felles minimumsnivå blant innsamlingsorganisasjoner.

Avgrensning

Denne veilederen er begrenset til bruk av bilder og video til innsamlingsformål. For eksempel faller ikke påvirknings- eller kommunikasjonsarbeid inn under denne veilederen. Den kan imidlertid brukes som inspirasjon i andre sammenhenger.

Grunnleggende prinsipper for bildebruk og drøfting av avveininger:

- Rettigheter er udelelige og kan ikke kompromitteres.
- Rettighetene er individuelle og innehas av hver enkelt rettighetshaver.

Selv om rettigheter er udelelige og absolutte opplever vi at rettigheter brytes ofte og mange steder i verden. Det er jo nettopp derfor mange organisasjoner eksisterer. De eksisterer for å eliminere, avhjelpe eller redusere konsekvensene av rettighetsbrudd. Ved å samle inn penger til mat til barn som er i ferd med å dø av underernæring prøver vi å oppfylle deres rett til liv. Ved å bruke bilder på en ordentlig måte respekterer vi deres rett til privatliv og verdighet.

Dette skaper ofte svært vanskelige dilemmaer som vi som fundraisere må ta på største alvor og vi må hele tiden tenke på hva som totalt sett er best for rettighetshaver.

Problemet oppstår når vi innser at rettighetshaver har mange rettigheter og at vi som fundraisere ikke klarer å oppfylle alle disse samtidig.

Eksempel:

Det er hungersnød i et fattig land. Barn dør av sult. Vi har to bilder vi kan bruke. Det ene er litt for sterkt, og det andre forsiktige bildet viser ikke i tilstrekkelig grad alvoret i situasjonen.

Det vil si at det første bildet er på kanten når det gjelder verdig framstilling av barnet. Det kan være sår, avmagring eller et barn i en hjelpeløs tilstand. Situasjonen er sann, og barnet opplever det slik, men det er ikke en situasjon hvor en helst ville bli avbildet. Det andre bildet ivaretar barnets rettighet til en verdig framstilling, men formidler ikke problemet og alvoret tydelig.

Scenario 1

Bruker vi det sterke bildet bryter vi barnets rettighet nr. 16 (fra barnekonvensjonen) som gir barnet rett til et privatliv. Viser vi et barn i sin ytterste nød ivaretar vi ikke verdigheten til dette barnet.

Scenario 2

Bruker vi det forsiktige bildet vet vi at det vil føre til mindre penger til saken. Da er det noen som ikke får hjelp. Da kan det i ytterste konsekvens gå ut over barnets rettighet nr. 6 (rett til liv).

Arbeidsgruppa har fått tilbakemeldinger på å gi tydelige anbefalinger som skal kunne gjelde i alle situasjoner. Dessverre er det ikke mulig, for avveiningene er for vanskelige. Det finnes ikke noe verktøy som passer til alle situasjoner. Dessverre er det også slik at ikke alle bilder er like effektive til fundraising. Dermed står man i dilemmaet om å avveie hva som totalt sett er best for barna.

Problemet ikke er svart-hvitt. Målet er å oppfylle barnets rettigheter, men vi innser at vi ikke klarer å få til alt samtidig. Problemet er at vi må avveie hva som tjener barna best totalt sett.

I det første scenariet; er det rett overfor det ene barnet å bryte dets rett til verdig framstilling bare for å redde livet til noen andre barn? I det andre scenariet; er det etisk forsvarlig å forsøke å redde liv på en måte vi vet ikke er optimal når vi vet at vi kunne gjort det mer effektivt og reddet flere barneliv?

Og problemene fortsetter: Hva om vi bruker det sterke bildet, og samler inn så mye penger at vi kan redde livet til 1 000 eller 10 000 flere barn. Men en bivirkning blir at givene vi viser bildet til blir litt mer herdet mot sterke inntrykk. Da må vi i neste krise bruke enda sterkere virkemidler for å oppnå det samme. Hvis alle innsamlere gjør dette er vi plutselig i en håpløs situasjon hvor vi har ødelagt effektiviteten til innsamlingsvirkemidler.

Eller vi risikerer at publikum får et så negativt inntrykk at de mister håpet. Et tredje tenkbart scenario er at de mest empatiske menneskene snur seg vekk da deres empatiske natur ikke tåler så sterke virkemidler.

Dette er argumenter for forsiktighet. Men hele tiden i balanse mellom denne forsiktigheten og en ærlighet overfor den situasjonen ofrene står i.

Arbeidsgruppen anbefaler et balansert budskap der vi gjennom problemorienterte bilder fokuserer på behovet, men også viser mulige løsninger og det håpet disse bringer med seg.

I noen situasjoner kan media være fulle av grusomme bilder. Det kan resultere i at innsamlerens behov for sterke virkemidler minker, i andre tilfeller kan det øke seernes toleranse eller til og med forventning om dramatisk kommunikasjon, fordi de forstår alvoret gjennom media.

Og som om dette ikke var vanskelig nok, har den nye teknologien for kunstig intelligens (KI) gjort dette enda vanskeligere. I denne veilederen anbefaler vi at alle sterkt manipulerte eller KI-genererte bilder merkes tydelig. Men det kan være slik at selv om vi merker bilder korrekt, så kan

hyppig bruk av KI-bilder over tid påvirke bransjens troverdighet. Venner vi publikum til at fundraisingbilder er fri fantasi så vil det gjør noe med bransjens tillit, selv om vi merker bildene korrekt. Derfor vil vi anbefale at KI-bilder brukes med stor forsiktighet til innsamlingsformål. Særlig gjelder dette for bilder som skal utløse sterke følelser.

I tillegg kommer at alle disse faktorene må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Noen ganger dreier hjelpen seg ikke om en «liv eller død»-situasjon. Da må det påvirke avveiningen vi gjør.

Disse dilemmaene gjør det svært vanskelig å lage generelle regler som skal gå foran alt. Det er umulig å sitte ved et skrivebord på et tidspunkt og vite alle svarene for alle framtidige situasjoner. Derfor vil vi i denne veilederen peke på dilemmaene slik at organisasjonene kan ta gode valg, men også samtidig advare mot absolutte forhåndsdefinerte regler.

Dette høres ut som en lite matnyttig veileder. Ingen regler, bare vurder selv.

Men i veilederen kommer vi med noen generelle anbefalinger og så ser vi på enkelte særlig sårbare grupper og blir enda mer spesifikke.

Viktige spørsmål før bildebruk

Spørsmål organisasjonen bør stille før den velger å publisere et bilde:

1. Er bildet sant?
 - a. Fremstiller det situasjonen på en sannferdig måte?
 - b. Er det et bilde av virkeligheten? Dvs. ikke generert av kunstig intelligens eller andre manipulasjonsmetoder. (Se punkt om KI under).
2. Ville jeg ønsket at et barn, eller andre som ikke er i stand til å ivareta egne interesser, ble fremstilt på den måten hvis jeg befant meg i samme situasjon?
3. Hvordan ble bildet tatt og til hvilket formål? Sørg for å bruke bildet i riktig sammenheng!
4. Har vi rettighetene til å bruke bildet? Det kan være fotografens rettigheter eller den avbildedes rettigheter. Er bildet tatt innenfor lovens rammer for fotografering? Dette inkluderer bruk av droner. Se utfyllende tekst under.

5. Er bildet foreldet slik at det ikke lenger representerer sannheten?
6. Er den avbildede personen eller dets verge klar over at det blir fotografert og forstår hva det skal brukes til?
7. Er bildebruken i strid med organisasjonens verdier?
8. I de tilfeller hvor bildet kan utgjøre en sikkerhetsrisiko for den avbildede bør en ta særlige hensyn for å beskytte den avbildedes identitet.
9. Representerer vi mangfoldet av mennesker i landene organisasjonen jobber, når det gjelder opphav, etnisitet, kjønn, seksuell orientering og funksjonsnedsettelse?
10. Tenk på hvordan bildet kan bli mottatt av minoritetsgrupper.
11. Har vi gjort en nøye vurdering av maktbalansen i situasjonen, i form av alle involverte – forelder, omsorgsperson, barn, innholdsprodusent, innholdsformidler, publikum – og om denne kan føre til skadelige stereotypier eller annen form for skade?
12. Har vi opprettholdt ærlighet og integritet i all vår kommunikasjon?
13. Tar bildebruken hensyn til kravet om kommunikasjonens universelle utforming? For eksempel: Beskriver vi bildet med tekst «image alt text» slik at blinde eller svaksynte som får tekst opplest også kan forstå hva bildet viser?

Utfyllende tekst til punkt 4 over:

Vi anbefaler sterkt å innhente skriftlig samtykke før bilder brukes. Er det et barn som ikke er myndig skal foresatte gi fullmakt. Fullmakten skal klargjøre hva (formål) bildet kan brukes til og hvem (organisasjon) som kan bruke det.

Der hvor dette ikke er mulig bør en:

1. Ha en egen etisk drøfting om bildet skal brukes.
2. Anstrenge seg ekstra for å unngå at den avbildede kan identifiseres.

Selv i de tilfeller hvor samtykke finnes bør en vurdere hvor lenge den skal anses å ha gyldighet. Generelt må en da legge til grunn at desto yngre den avbildede var da samtykket ble gitt, desto kortere gyldighetstid. Er samtykket gitt av en voksen person som fullt ut forstår hva det innebærer kan fullmakten ha så lang gyldighetsperiode at andre anbefalinger i denne veilederen slår inn først.

Er barnet under 18 år og samtykke gitt av foresatt bør gyldigheten i hovedregel ikke vare lenger enn 5 år. Andre hensyn denne veilederen peker på kan avgrense gyldigheten før 5 år er gått.

Samtykke skal aldri gjøres avhengig av eller motiveres av gaver eller kompensasjoner til fullmaktsgiver. Skulle slikt vise seg å være tilfellet, er

fullmakten å anse som ugyldig umiddelbart. Det gjelder også for bilder som allerede er produsert eller i produksjon. Organisasjonen må da ta alle praktisk rimelige steg for å trekke bildet fra offentligheten.

Samtykkekravet gjelder ikke for bilder av dyr.

Samtykke bør også kunne trekkes tilbake etter anmodning fra den portretterte eller dets verge. Tydelig informasjon om hvordan denne prosedyren utføres bør gis ved samtykke.

Generelt om kunstig intelligens (KI)

Denne veilederen oppfordrer sterkt fundraisingbransjen på å avstå fra å bruke KI-genererte bilder til innsamlingsformål fordi vi er bekymret for bransjens troverdighet. Tillit er en særdeles viktig faktor for vår bransje og vi må være forsiktige i ethvert landskap som potensielt kan true denne tilliten. Dette gjelder særlig det som i KI-verdenen heter «fotorealistiske bilder». Vi anser faren som mindre når det gjelder bilder som ligner på tegninger eller andre ikke-fotolignende illustrasjoner.

Dersom en allikevel velger å bruke KI til å generere bilder, er det noen viktige sjekkpunkter en må huske på.

Først og fremst, må en huske å merke tydelig. Det gjelder dersom bildet er generert av kunstig intelligens eller på andre måter datagenerert, men også om det er tungt manipulert, eller kjøpt (såkalt stockbilder).

I tillegg må organisasjonen være særlig oppmerksom på:

- Stereotypier (Bias): Lærematerialet KI har brukt som referanse i sin Large Language Model (LLM) er ikke globalt representativt. Grovt sett er det en hvit, vestlig, velstående og ofte amerikansk virkelighet som ligger til grunn. Resultatet blir preget av dette.
- «Hallusinasjoner»: KI er ikke et websøk som finner fakta. KI gir deg det mest sannsynlige resultatet basert på lærematerialet.
- Opphavsrett: Selv om bildene er generert av en datamaskin er ikke KI bilder fri for opphavsrettsproblematikk. Noen åpenbare eksempler:
 - Hvis vi ber KI lage et bilde av noe som er opphavsrett- eller varemerkebeskyttet og KI lager noe som er til forveksling likt, er det stor sjanse for at man bryter rettigheter. For eksempel: «lag et bilde av skilpadde som er utkledd som ninjaer».
 - Hvis vi ber KI lage bilder i en stil til en kjent kunstner/fotograf er man i beste fall i en juridisk gråsoner. Du kan ikke stole på at KI sitt

sikkerhetsnett fanger dette opp og nekter deg kopiere alle kunstnere.

- Er vi komfortable med at våre bilder inngår i KI sin læringsbase (LLM)? Det er i dag ikke mulig å reservere seg mot. Men skulle det bli mulig anbefaler vi organisasjonene å reservere seg.

I tillegg må vi tenke på at store deler av læringsgrunnlaget KI bruker sannsynligvis er innhentet uten tillatelse og at noe av det kan være av en natur vi ikke ønsker å forbinde oss med.

Generelle anbefalinger

1. Drøfte avveiningene grundig, i hvert aktuelle tilfelle. La flere stemmer bli hørt.
2. Vær forsiktig i effektbruken der det er mulig.
3. Hele tiden ha den avbildedes, eller de som rammes av situasjonens, beste som viktigste ledetråd. Ikke organisasjonens beste, ikke personlig prestisje, eller andre sekundære hensyn.
4. I alle situasjoner vurdere om vi kan gjøre noe for å beskytte den avbildede. Det kan være ved å sladde øyne, endre navn, geografisk område eller andre referanser som gjør det mulig å identifisere vedkommende. Gjør vi dette må vi opplyse om det.
5. Hvis vi mistenker at avbildningen i seg selv setter vedkommende i fare kan vi ikke bruke bildet.

Særlig viktige grupper

Selv om vi ikke begrenser bruk av veilederen til noen bestemte grupper, er det noen grupper vi vil trekke fram spesielt, slik at det blir enklere å være spesifikk.

Barn er en viktig og særlig sårbar gruppe. Her er barnekonvensjonen et viktig grunnlag. Vi vil særlig rette oppmerksomheten på følgende artikler:

- Artikkel 2. Alle barn er like mye verdt og har samme rettigheter. Ingen må diskrimineres.
- Artikkel 3. I alle avgjørelser som angår barn, skal det i første instans tas hensyn til det som vurderes til barnets beste.
- Artikkel 6. Barn har rett til liv, overlevelse og utvikling.

- Artikkel 12. Barn har rett til å si sin mening og bli hørt i alle saker som angår barnet.
- Artikkel 16. Barn har rett til et privatliv.
- Artikkel 19. Barn skal beskyttes mot alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbruk, omsorgssvikt eller uaktsom behandling, misbruk eller utnyttelse, inkludert seksuelle overgrep.
- Artikkel 32. Barn har rett til å bli beskyttet mot økonomisk utnyttelse og mot arbeid som er skadelig eller hindrer barnets skolegang.

Barn

Særlige anbefalinger om bruk av bilder av barn i innsamling

Dette avsnittet er delt i to. Den første sterkere enn den andre:

1. Bilder vi sterkt anbefaler at ikke brukes.
2. Bilder som krever en alvorlig vurdering før de brukes

Nedenfor vises det til typer av bilder som arbeidsgruppen har identifisert som spesielt problematiske.

Bilder av barn i disse situasjonene kan ikke brukes i det hele tatt.

1. Bilder av nakne barn.
2. Bilder av avdøde eller livløse mennesker.
3. Bilder som illustrerer at barnet gjør eller representerer noe som er tabu i sin egen kontekst og derfor kan utgjøre en sikkerhetsrisiko.
4. Seksualiserte bilder. Jfr. Straffelovens § 311 og definisjonen den legger til grunn: Med barn menes i denne paragrafen personer som er eller fremstår som under 18 år.
5. Bilder som kan brukes til å identifisere aktive barnesoldater.
6. Bilder som er så tungt manipulerte at de kommuniserer noe helt annet enn bildets opprinnelige kontekst.
7. Bilder tatt i en helt annen situasjon eller et helt annet sted slik at de ikke lenger er sanne for den situasjonen de skal illustrere.
8. Bilder som er så foreldet at de ikke lenger er sanne for den situasjonen de skal illustrere. Hva «foreldet» betyr her er situasjonsavhengig. Noen situasjoner kan endre seg totalt fra den ene dagen til den andre. Da kan konsekvensen bli at vi ikke kan bruke bilder eldre enn en viss dag i kalenderen.

9. Bilder tatt gjennom press eller hvor det loves fordeler ved deltakelse.
10. Bilder som uverdiggjør eller avhumaniserer den avbildede. F.eks.:
 - a. sterkt avmagrede barn som tigger etter mat
 - b. barn med fluer i ansiktet, puss i sår
 - c. mennesker i sin ytterste smerte eller nød
 - d. bilder som oppmuntrer publikum til å "se ned" på den avbildede.

Bilder av barn i disse situasjonene bør ikke brukes før etter en grundig etisk drøfting.

1. Bilder av sterkt avmagrede barn.
2. Barn som har avgått ved døden etter at bildet ble tatt.
3. Bilder av barn i særlig sårbare situasjoner
4. Bilder av identifiserbare barn dømt for forbrytelser
5. Bilder av identifiserbare barn på flukt
6. Bilder av identifiserbare barn som bryter lokale kulturelle, religiøse eller andre tabuer. Dette pga. sikkerhetsrisiko og hensynet til barnets sikkerhet skal veie tungt.
7. Bilder som forsterker skadelige stereotyper. F.eks.:
 - a. bilder som kan kommunisere fiendtlige, nedsettende eller negative holdninger til stigmatiserte eller kulturelt marginaliserte grupper.
 - b. såkalt «white saviourism». Her bør kontekst vurderes.
 - c. bilder som gir inntrykk av at folkegrupper, hele land eller kontinenter defineres av ett problem.
 - d. bilder som forsterker stereotyper knyttet til folkegrupper, hele land eller kontinenter.
8. Arrangerte bilder, lettere redigerte bilder eller eldre bilder. Kriteriet som bør vurderes her er om vesentlige deler av kommunikasjonen vil oppfattes annerledes enn i den virkelige situasjonen eller originalbildet.
9. Bilder av kjendiser med etterlatt inntrykk av at kjendisen er viktigere enn den avbildede og eller saken.

Voksne

Voksne mennesker i en særlig sårbar situasjon

Det kan være mennesker som har vansker med å håndtere livssituasjoner på grunn av

- medfødte begrensninger fysisk eller mentalt.

- sykdom eller høy alder.
- at de har vært offer for en ytre påvirkning som f.eks.
 - krig og konflikt
 - en naturkatastrofe
 - ulykke
 - klimaendringer
 - økonomiske eller politiske svingninger som har påvirket livsgrunnlaget deres
 - annen ytre påvirkning som gjør at de er i en vanskelig, sårbar og kanskje ydmykende situasjon.

For alle mennesker gjelder menneskerettighetene. Selv om dette er rettigheter hvor det er staten som har det juridiske ansvaret, bør de inspirere til en «vær varsom»-holdning hos organisasjoner som vil vise bilder av mennesker i vanskelige situasjoner.

Disse artiklene anses særlig å berøre hensynet til organisasjonenes bildebruk:

- Menneskerettigheter er rettigheter alle mennesker har, uavhengig av kjønn, alder, legning, livssyn, nasjonalitet eller hvor i verden de bor.
- Menneskerettighetene gjelder i utgangspunktet alltid og de er udelelige.
- Ingen må utsettes for vilkårlig innblanding i privatliv, familie, hjem og korrespondanse, eller for angrep på ære og anseelse.

Bilder av voksne mennesker i innsamlingsformål

Denne er også delt i to. Den første sterkere enn den andre:

1. Bilder vi sterkt anbefaler at ikke brukes.
2. Bilder som krever en alvorlig vurdering før de brukes

Eksempler på bilder som ikke bør brukes i det hele tatt.

1. Bilder av døde eller livløse mennesker.
2. Bilder som kan brukes til å identifisere mennesker mistenkt, men ikke dømt, for alvorlige forbrytelser.
3. Bilder som er så tungt manipulerte at de kommuniserer noe helt annet enn bildets opprinnelige kontekst.
4. Bilder tatt i en helt annen situasjon eller et helt annet sted slik at de ikke lenger er sanne for den situasjonen de skal illustrere.
5. Bilder som er så foreldet at de ikke lenger er sanne for den situasjonen de skal illustrere. Hva «foreldet» betyr her er situasjonsavhengig. Noen

situasjoner kan endre seg totalt i fra den ene dagen til den andre. Da kan konsekvensen bli at vi ikke kan bruke bilder eldre enn en viss dag i kalenderen.

6. Bilder tatt gjennom press eller hvor det loves fordeler ved deltakelse.
7. Bilder som uverdiggjør eller avhumaniserer den avbildede.
 - a. et menneske med fluer i ansiktet, puss i sår,
 - b. mennesker i sin ytterste smerte eller nød.
 - c. et bilde som oppmuntrer publikum til å "se ned" på den avbildede.

Bilder som ikke bør brukes før etter en grundig etisk drøfting.

1. Bilder av nakne mennesker som viser tabubelagte kroppsdeler eller kroppsdeler som anses som private av den avbildede.
2. Bilder av sterkt avmagrede mennesker eller mennesker som er så svekket at de står i umiddelbar fare for å dø.
3. Bilder av identifiserbare mennesker i særlig ydmykende situasjoner, som f.eks. å tigge etter mat.
4. Bilder av identifiserbare mennesker som bryter lokale tabuer. Dette pga. sikkerhetsrisikoen for den avbildede. Med mindre den avbildede eksplisitt ønsker det selv.
5. Seksualiserte bilder.
6. Bilder som forsterker skadelige stereotypier.
 - a. Det kan være bilder som kan kommunisere fiendtlige, nedsettende eller negative holdninger til stigmatiserte eller kulturelt marginaliserte grupper.
 - b. Det kan også omfatte såkalte «white saviorism». Her bør kontekst vurderes.
 - c. Bilder som gir inntrykk av at hele land eller kontinenter defineres av ett problem.
7. Arrangerte bilder, lettere redigerte bilder eller eldre bilder. Kriteriet som bør vurderes her er om vesentlige deler av kommunikasjonen vil oppfattes annerledes enn i virkeligheten eller originalbildet.
8. Bilder av kjendiser med etterlatt inntrykk av at kjendisen er viktigere enn den avbildede og eller saken.

Dyr

Mange dyr er i vår tid sterkt påvirket av hva mennesker gjør. Enten fordi vi påvirker deres habitat, eller fordi vi holder dem i fangenskap for egne formål.

Uansett har disse dyrene krav på hensyn, verdighet og respekt.

Hvordan vi bruker bilder av dyr kan ha innvirkning på:

- Samfunnet generelt og hvordan vi alle tenker på dyr og de holdninger vi har.
- Firmaer og hele bransjer som arbeider med dyr og hvordan de behandler dyrene
- Lover og regler som påvirker dyr

Eksempler på dette kan være:

- Familiens kjæledyrhold
- Sirkusdyr
- Pelsdyrbransjen
- Burhøns, hester, kyr og griser, oppdrettsanlegg for fisk
- Slakterier
- Jakt
- Tyrefekting
- Med mer

Bilder av dyr vi sterkt anbefaler at ikke brukes

Nedenfor vises det til typer av bilder som arbeidsgruppen har identifisert som spesielt problematiske. Vi mener at disse ikke bør brukes i det hele tatt.

1. Bilder av dyr som kan være opphav til sadisme eller plaging av dyr
2. Bilder som er så tungt manipulerte at det forvrenger sannheten.

Bilder av dyr som krever en alvorlig vurdering før de brukes

Nedenfor vises det til typer av bilder som arbeidsgruppen mener ikke bør brukes før etter en grundig etisk drøfting.

1. Bilder som forsterker skadelige holdninger til dyr.
2. Dyr i sin ytterste smerte eller nød.

3. bilder av åpenbart syke kjæledyr, i praksis bracycephale raser (= unaturlig kortsnutede hunder, katter, kaniner) som norm for hvordan dyr skal se ut.

Andre situasjoner

Natur

Veilederen anbefaler at man stiller følgende kontrollspørsmål når man skal samle inn til naturbeskyttende temaer:

Representerer bildet naturens tilstand på en sannferdig måte?

- Er det tatt hensyn til lokale rettigheter og økosystemets sårbarhet under bildeopptak?
- Viser bildet en balanse mellom utfordringer og løsninger?
- Kan bildet oppfattes som sensasjonalistisk eller skape apati?

Andre virkemidler

Kan vi beskytte den avbildede ved å endre på en eller flere av faktorene i denne pyramiden? Gjør vi det må vi opplyse om det klart og tydelig. For eksempel ved: «Navn endret av hensyn til avbildedes sikkerhet.» eller «Ansikt endret med kunstig intelligens for den avbildedes sikkerhet.»

